Projektdirektiv

Implementering av aktivitets-kravsreformen

Projektägare Marica Gardell
Ärendenummer RS 2026/1347
Datum 2026-06-08
Version 1.0

Implementering av aktivitetskravsreformen
Innehåll

1. Inledning 2
1.1 Bakgrund 2
1.2 Syfte 2
1.3 Effektmål 2
1.4 Projektmål 3
1.5 Projekttid 3
2. Styrning och ledning 3
2.1 Projektägare 3
2.2 Projektledare 3
2.3 Projektstyrgrupp 3
2.4 Intressenter 3
2.5 Beslutspunkter 3
3. Beskrivning och avgränsning 4
3.1 Projektbeskrivning 4
3.2 Kopplingar till andra projekt och avgränsningar 6
4. Ekonomi 6
4.1 Projektbudget 6
4.2 Finansiering 6
5. Rapportering och resultatöverlämning 7
5.1 Återrapportering 7
5.2 Överlämning av resultat 7
6. Underskrift 7

Region Gotland
Besöksadress Visborgsallén 19
Postadress SE-621 81 Visby
Telefon +46 (0)498 26 90 00
E-post regiongotland@gotland.se
Org nr 212000-0803
Webbplats www.gotland.se

Region Gotland

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Riksdagen beslutade den 26 maj 2026 att införa aktivitetskrav för mottagare av försörjningsstöd. Lagändringarna träder i kraft den 1 juli 2026. Reformen innebär att personer som haft försörjningsstöd under minst tre sammanhängande månader som huvudregel ska delta i aktiviteter den tid som inte används till exempelvis arbete, arbetssökande, studier eller andra godtagbara insatser. Socialnämndens skyldighet att begära att den enskilde deltar i aktiviteter ska tillämpas första gången på försörjningsstöd som avser oktober 2026.

Socialnämnden ansvarar för myndighetsutövning, individuell bedömning, beslut, planering och uppföljning. Samtidigt kräver reformen att Region Gotland som helhet kan tillhandahålla tillräckliga, ändamålsenliga och rättssäkra aktiviteter. Genomförandet behöver därför organiseras som ett koncernövergripande projekt med tydligt ägarskap och förvaltningsövergripande ansvarsfördelning.

I nuläget är volymerna inte helt tydliga, men det har bedömts att:

- cirka 200 personer inom Försörjningsstödsenheten är registrerade som arbetslösa varav ca 100 av dessa personer deltar i Jobbvägen, Jobbvägen Södra och i pågående IPS-projekt hos Arbetsmarknadsenheten.
- ca 200 personer inom Försörjningsstödsenheten är registrerade med psykosociala skäl.

1.2 Syfte

Syftet med projektet är att säkerställa att Region Gotland från och med hösten 2026/våren 2027 kan tillämpa aktivitetskravet på ett rättssäkert, likvärdigt och praktiskt genomförbart sätt. Projektet ska ta fram och förankra arbetssätt, ansvarsfördelning, aktivitetskapacitet, systemstöd, uppföljning och finansieringsmodell så att socialnämndens lagstadgade ansvar kan fullgöras och den enskilde erbjuds aktiviteter som stärker vägen mot arbete, studier, språkutveckling eller annan progression mot egen försörjning.

1.3 Effektmål

Projektet har två ömsesidigt beroende huvudmål. Det ena avser socialnämndens rättssäkra myndighetstillämpning av aktivitetskravet. Det andra avser Region Gotlands samlade förmåga att tillhandahålla tillräckliga, ändamålsenliga och uppföljningsbara aktiviteter för de personer som omfattas av kravet.

A. Säkerställa rättssäker myndighetstillämpning inom socialtjänsten
Projektet ska säkerställa att socialtjänstens tillämpning av aktivitetskravet sker rättssäkert, likvärdigt och med tydlig dokumentation.

B. Säkerställa tillräcklig och ändamålsenlig aktivitetskapacitet
Projektet ska samtidigt säkerställa att Region Gotland har tillgång till aktiviteter som motsvarar lagstiftningens krav och målgruppernas behov.

1.4 Projektmål

Efter införandet ska Region Gotland ha:

- en rättssäker och likvärdig tillämpning av aktivitetskravet inom ekonomiskt bistånd
- tillräcklig kapacitet att erbjuda aktiviteter för personer som omfattas av kravet
- fungerande samverkan mellan SOF, UAF, RSF, HSF, Arbetsförmedlingen och andra relevanta aktörer med en tydlig rollfördelning
- etablerade rutiner, mallar och stödmaterial för individuell plan, närvaro/frånvaro, återrapportering, undantag och ändrad planering
- fungerande uppföljning av volymer, kapacitet, deltagande, avvikelser, kostnader och resultat
- en beslutad långsiktig ansvarsfördelning och finansieringsmodell för drift efter projektets slut

1.5 Projekttid

Projektstart: 2026-08-01
Projektet avslutas: 2027-07-31

2. Styrning och ledning

2.1 Projektägare

Marica Gardell, socialdirektör

2.2 Projektledare

Lena Jonasson, 50% av heltid. Projektledarresursen tillhandahålls av regionstyrelseförvaltningen.

2.3 Projektstyrgrupp

Marica Gardell, socialdirektör
Ester Alavei, utbildningsdirektör
Torsten Flemming, tf. HR-direktör
Stefan Persson, regional utvecklingsdirektör

2.4 Intressenter

SOF, UAF och RSF (RU samt HR), HSF är centrala aktörer i projektet. Viktiga intressenter är Arbetsförmedlingen samt andra externa aktörer som kan bidra till aktivitetskatalogen. Finsam Gotland. Fackliga företrädare (CSK),

2.5 Beslutspunkter

Styrgruppen fattar ett antal centrala beslut under projektets gång. Bland annat ska styrgruppen:

- Godkänna projektdirektiv
- Godkänna projektplan

- Prioritera mellan omfattning, tid, kvalitet och resurser
- Fastställa ansvarsfördelning mellan förvaltningar
- Besluta om beredning av politiska ärenden
- Besluta om eskalering till koncernledningen
- Godkänna slutrapport
- Beslut om att avsluta projektet samt beslut om eventuell förlängning av projekt

3. Beskrivning och avgränsning

3.1 Projektbeskrivning

För att kunna ta tydliga steg i arbetet och för att säkerställa att berörda aktörer involveras i rätt steg delas projektet upp i delprojekt:

Delprojekt 1 – Målgrupp som redan är i aktiviteter

Delprojekt 2 – Målgrupp som inte är i aktiviteter på grund av psykosociala skäl

Delprojekt 3 – Region Gotland som aktivitetsarena och arbetsgivare

Delprojekt 4 – Uppföljning och finansiering

Projektmål delprojekt 1 - Målgrupp som redan är i aktiviteter
Detta delprojekt omfattar målgruppen personer som i dag är inskrivna vid Försörjningsstödsenheten som arbetssökande och som behöver erbjudas utökat innehåll, aktiviteter och ett tydligare stöd kopplat till aktivitetskravet.

Projektet ska:

- tydliggöra vad aktivitetskravet innebär i praktiken, inklusive vad som ska räknas som en aktivitet.
- tydliggöra roller, ansvar och arbetsprocesser mellan berörda aktörer.
- ta fram tydlig beskrivning av vilken aktör som ska göra bedömningen inför aktivitetskravet respektive rutiner för hur detta ska göras.
- ta fram tydliga rutiner för samverkan mellan Försörjningsstödsenheten och Arbetsmarknadsenheten.
- öka och tydliggöra utbudet av befintliga och nya aktiviteter för målgruppen till exempel arbetsträning och praktik inför framtida anställning, studiebesök, CV-verkstad, jobbsökaraktiviteter, språkträning, coachning och återkommande uppföljningar.
- säkerställa att berörda medarbetare har en gemensam förståelse för uppdraget.
- ta fram eventuella förslag på ändrade regelverk så att rätt förutsättningar skapas kring barnomsorg i förhållande till den individuella planeringen
- ta fram en initial struktur för samverkan med hälso- och sjukvården kopplat till aktivitetskravet, särskilt i situationer där ökad aktivitetsnivå leder till upplevd ohälsa och behov av medicinsk bedömning.

Involverade aktörer: Försörjningsstödsenheten, Arbetsmarknadsenheten och Rektorsområde Förskola och Fritidshem, Vuxenutbildningen, Gotlands Folkhögskola och andra aktörer såsom föreningsliv och näringsliv. Primärvården och psykiatrin.

Projektmål delprojekt 2 – Målgrupp som inte är i aktiviteter på grund av psykosociala skäl

Detta delprojekt omfattar målgruppen som är registrerade med psykosociala skäl. Arbetet förutsätter en tydlig samverkan med hälso- och sjukvården. Arbetet ska kopplas till pågående implementering av gemensam riktlinje för sjukskrivning inklusive SIP (samordnad individuell plan) som gemensamt arbetssätt i samverkan kring individen, samt social förskrivning vid vårdcentralerna.

Projektet ska:

- ta fram ett arbetssätt som fungerar för målgruppen inför aktivitetskravet
- tydliggöra roller, ansvar och arbetsprocesser mellan berörda aktörer.
- säkerställa att berörda medarbetare har en gemensam förståelse för uppdraget.

Involverade aktörer: Försörjningsstödsenheten, Arbetsmarknadsenheten, Primärvården och psykiatrin.

Projektmål delprojekt 3 - Region Gotland som aktivitetsarena och arbetsgivare

Projektet ska:

- säkerställa att fler personer kan erbjudas aktiviteter inom Region Gotlands egna verksamheter.
- tydliggöra hur verksamheter inom regionen kan bidra med praktik, arbetsträning eller andra aktiviteter.
- ta fram en struktur för samverkan mellan Försörjningsstödsenheten, Arbetsmarknadsenheten, RSF HR.

Involverade aktörer: Försörjningsstödsenheten, Arbetsmarknadsenheten RSF HR.

Projektmål delprojekt 4 – Uppföljning och finansiering

Projektet ska:

- ta fram en struktur för uppföljning av aktivitetskravet
- ta fram relevanta indikatorer för uppföljning (t.ex. antal personer i aktivitet, typ av aktiviteter och uppföljning av resultat)
- synliggöra reformens ekonomiska konsekvenser och ta fram underlag för hur tillförda generella medel bör beaktas i Region Gotlands interna budget- och uppföljningsprocess

Involverade aktörer: Försörjningsstödsenheten, Arbetsmarknadsenheten samt RSF ekonomi.

3.2 Kopplingar till andra projekt och avgränsningar

ESF-projektet "inkludering till arbete" behöver drivas i nära samverkan med detta projekt (särskilt kopplat till delprojekt 2).

Arbetsmarknadsenhetens befintliga arbetsmarknadsinsatser Jobbvägen, IPS-projektet, Unga Jobb, Offentligt skyddande anställningar. Jobbvägen Försteget och Jobbvägen Hemse och Ungvux (Finansierat av Finsam Gotland).

Projektet Samverkan skola arbetsliv (SSA) ska bidra till att skapa ett hållbart samverkansarbete mellan skola och arbetsliv som drivs inom enheten för studie- och yrkesvägledning.

Arbetet med "Region Gotland som aktivitetsarena och arbetsgivare" (delprojekt 3) bör kopplas till beslut RF 2021-06-21 §98 om fler arbetsplatser för personer utanför den reguljära arbetsmarknaden och till regionstyrelseförvaltningens uppdrag att pröva ett HR-inriktat utvecklingsarbete för intern platskapacitet, samordnad matchning och stärkt kompetensförsörjning (RS 2022-05-24 §157).

4. Ekonomi

4.1 Projektbudget

För de ökade åtagandena som reformen innebär höjdes de generella statsbidragen med 1 141 miljoner kronor 2026 och med 2 282 miljoner kronor 2027 och därefter. I det ingår också kostnader för utökad tid i förskola och fritidshem med 130 miljoner kronor 2026 och 260 miljoner kronor årligen från 2027 för barn vars föräldrar berörs av aktivitetskravet.

Om man utgår från Gotlands befolkning i förhållande till riket, så motsvarar detta ca 13,1 miljoner. Medlen bedöms behövas för att Region Gotland ska kunna genomföra reformen på ett ändamålsenligt sätt. Från mitten av 2027 kan IVO besluta om sanktionsavgift vid systematiska brister i tillämpningen av lagen.

Det är ännu inte klarlagt hur den lokala ekonomiska effekten för Region Gotland ska hanteras i den interna budgetprocessen. Beskedet som hittills har lämnats är att det har skett en utökning av ramen, men att pengarna inte kan fördelas på grund av regionens ekonomiska utmaningar.

Arbetet i projektet behöver därför bedrivas med resurser från respektive linje. Detta förhållande utgör en risk i projektet, och styrgruppen behöver aktivt bidra till att säkerställa resurser från sin respektive del i organisationen.

4.2 Finansiering

Projektägaren har gett projektet i uppdrag att till budgetavstämningen förbereda ett ärende där en möjlig internfördelning mellan våra berörda nämnder föreslås. Tills vidare behöver respektive nämnd lösa sina åtaganden inom ram för 2026.

5. Rapportering och resultatöverlämning

5.1 Återrapportering

Styrgruppen får löpande rapporter från projektledaren.

5.2 Överlämning av resultat

Projektets resultat överlämnas löpande till berörda linjeorganisationer. Vid projektavslut lämnas slutrapport till projektägaren, styrgruppen samt till Regiondirektören.

6. Underskrift

7 september 2026, Marica Gardell, socialdirektör